

Statens vegvesen

Føreropplæring som nullvisjonstiltak

Et pedagogisk dypdykk i den norske
føreropplæringsmodellen

Cecilie Waterloo Lindheim
Axel Resch Johnsen

Svakheter ved tidligere system

- Læreplaner av ulik dato og med ulik faglig vektlegging
- 16 klasser: ingen felles, grunnleggende pedagogisk tankegang eller felles struktur
- Overlapp mellom klassene

Vegdirektoratet 2014
Faglig innhold 2004

Statens vegvesen

Ny føreropplæring 2005

Faglig grunnlag for forskrifts- og læreplanrevisjonen

VEILEDNING

Håndbok V858

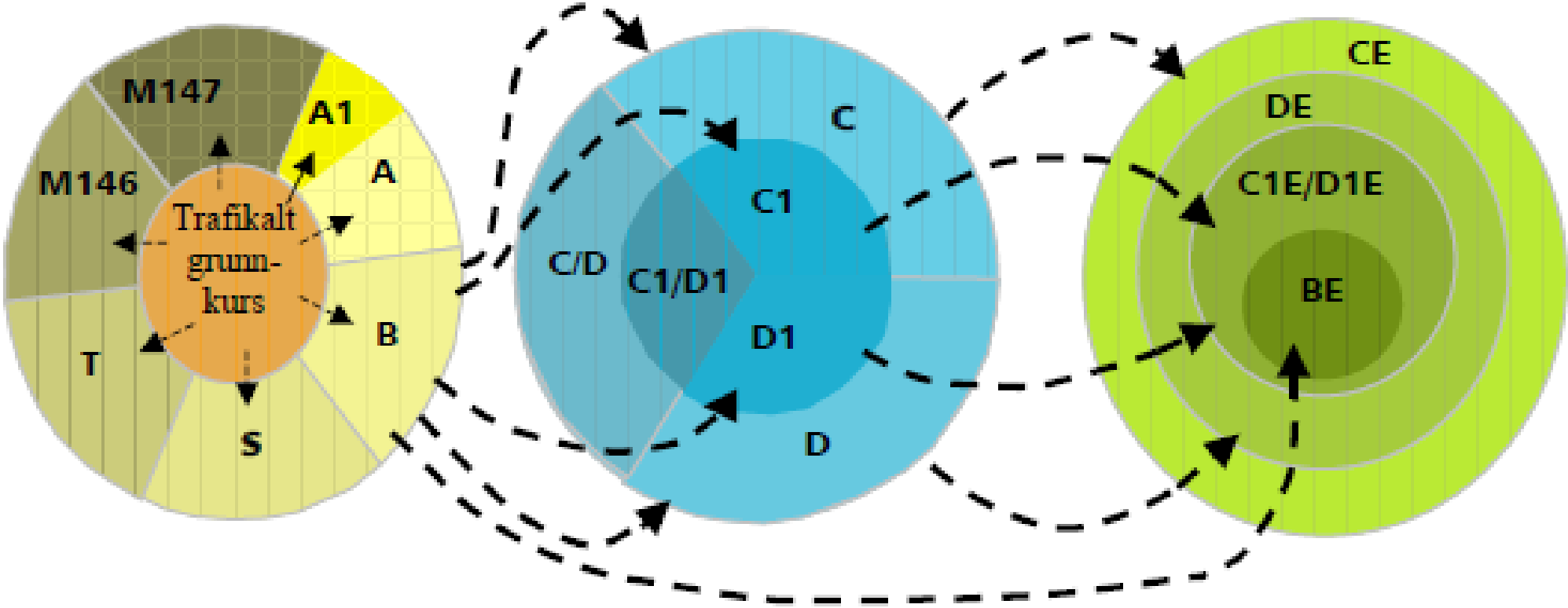

Modulbasert opplæringsssystem

Lette kjøretøy

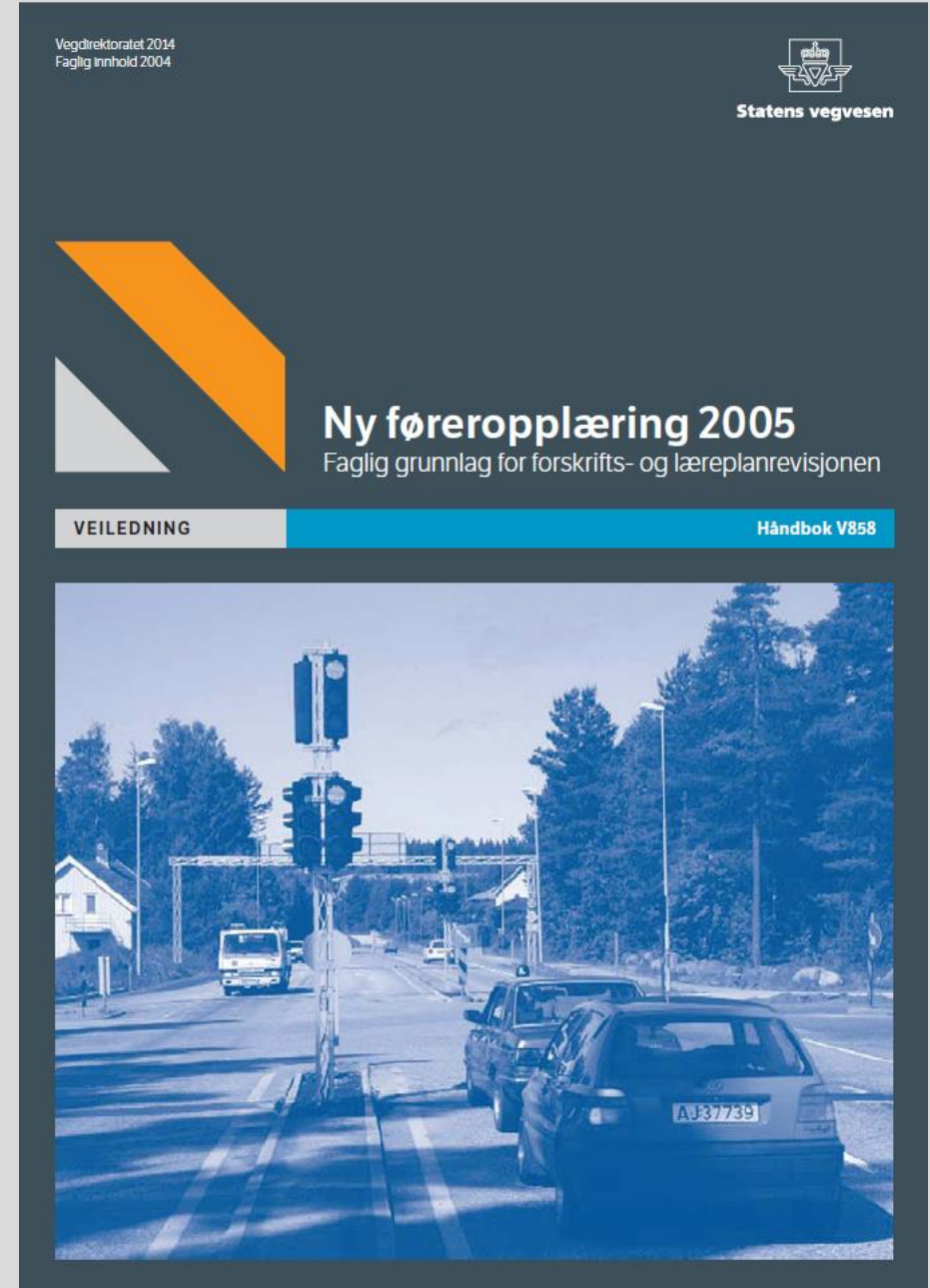
Tunge kjøretøy

Tilhenger

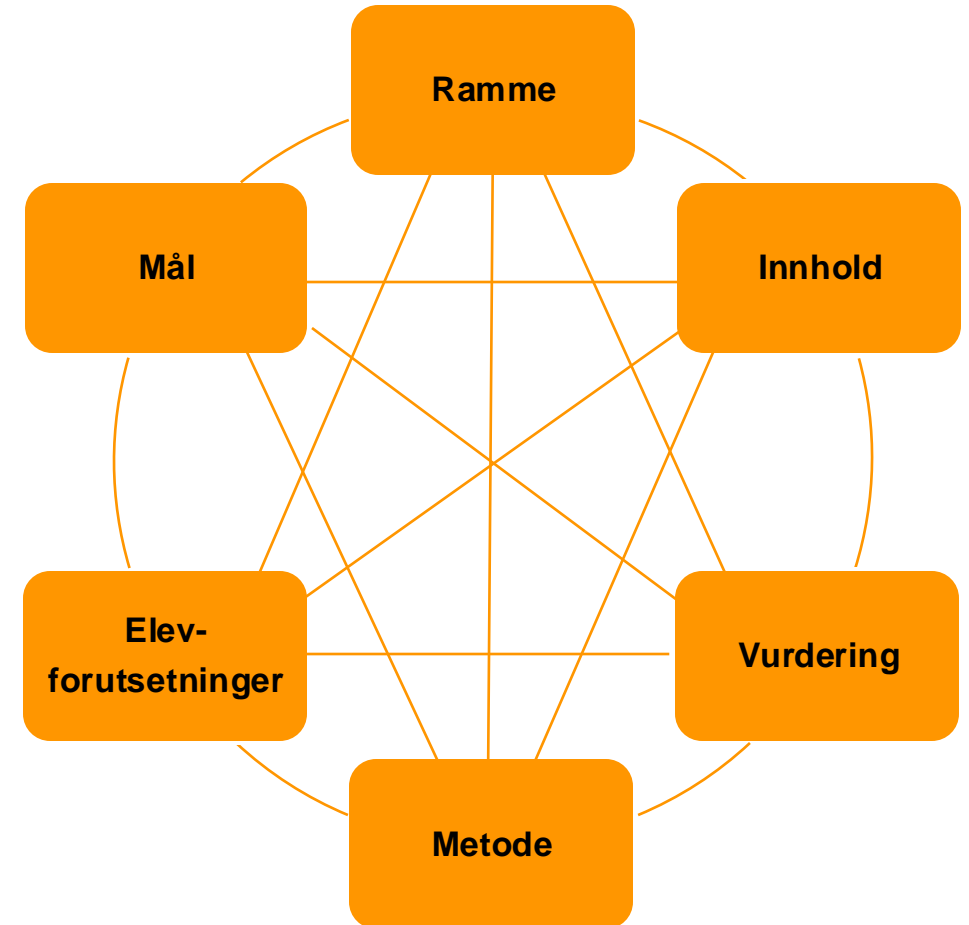
Svakheter ved tidligere system

- Læreplaner av ulik dato og med ulik faglig vektlegging
- 16 klasser: ingen felles, grunnleggende pedagogisk tankegang eller felles struktur
- Overlapp mellom klassene
- Liten variasjon i metodebruk og vurderingsformer
- Liten styring av opplæringsforløpet
- Lite hensiktsmessig progresjon av opplæringen

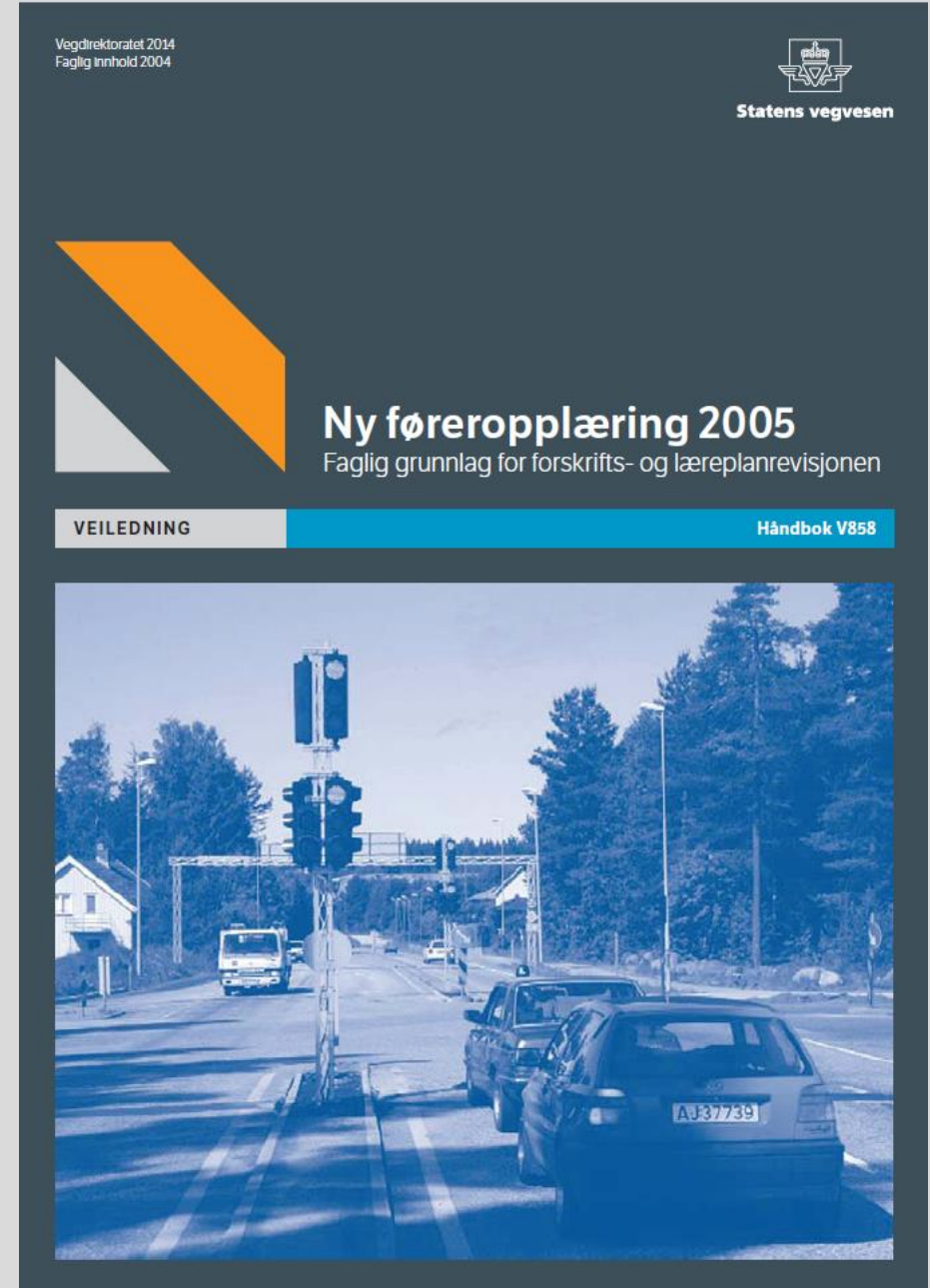
Didaktisk relasjonsmodell

- De ulike elementene påvirker hverandre
- Må ivareta helheten når enkeltelementer skal endres

Svakheter ved tidligere system

- Læreplaner av ulik dato og med ulik faglig vektlegging
- 16 klasser: ingen felles, grunnleggende pedagogisk tankegang eller felles struktur
- Overlapp mellom klassene
- Liten variasjon i metodebruk og vurderingsformer
- Liten styring av opplæringsforløpet
- Lite hensiktsmessig progresjon av opplæringen
- For dårlig inngangsnivå til obligatorisk opplæring
- Førerprøverettet opplæring men høy strykprosent likevel
- Lite vekt på bevisstgjøring og refleksjon
- Synsing og i liten grad forskningsbasert

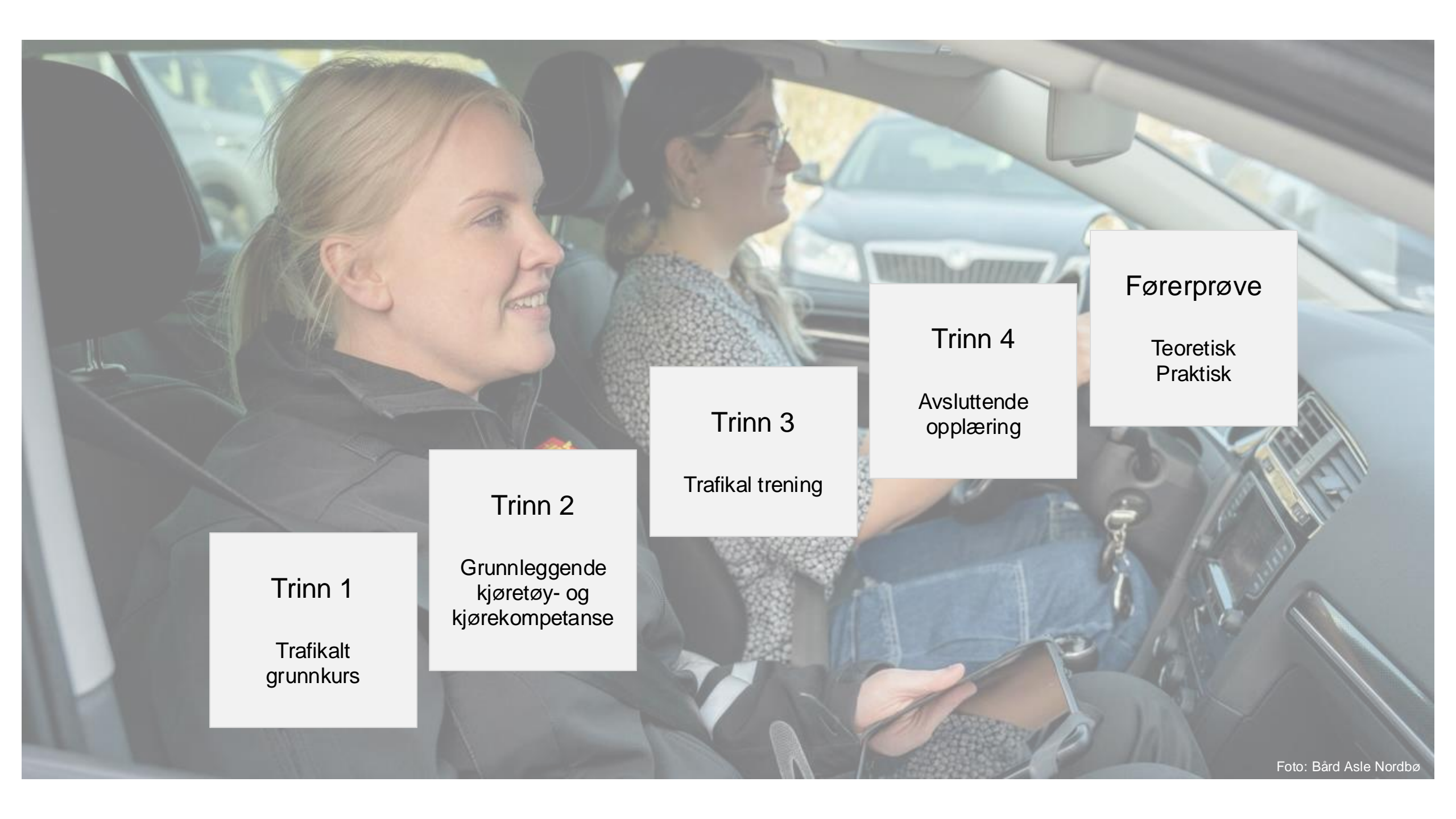

Automatisering av ferdigheter

- ▶ Mennesket har begrenset mental kapasitet
- ▶ Overbelastning av arbeidshukommelsen er en vesentlig grunn til svikt i informasjonsbearbeiding
- ▶ Spare kapasitet til det som er viktigst – og som ikke kan automatiseres

Foto: Knut Opeide

Trinn 1

Trafikalt
grunnkurs

Trinn 2

Grunnleggende
kjøretøy- og
kjørekompetanse

Trinn 3

Trafikal trening

Trinn 4

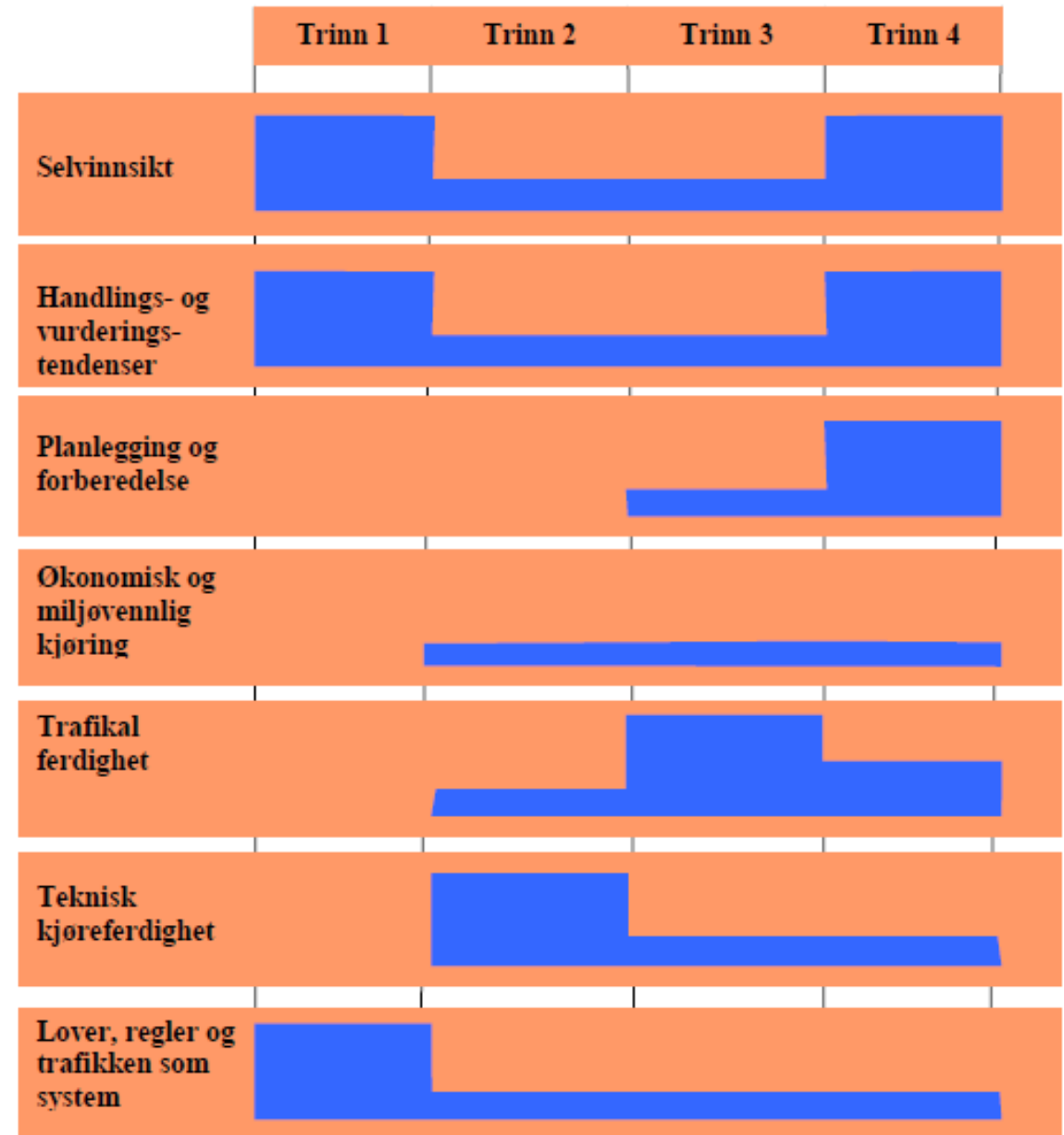
Avsluttende
opplæring

Førerprøve

Teoretisk
Praktisk

Fordeling av innhold i opplæringen

- Vektlegging av de ulike temaene innenfor hver av trinnene i opplæringen

Statens vegvesen

Føreropplæring som nullvisjonstiltak

- fortsetter

Axel Resch Johnsen

Nullvisjonens tre pilarer

Tre områder som er gjensidig avhengig av hverandre

Delt ansvar

.... og konsekvensen av den tankegangen:

- For å ta sin del av ansvaret, trenger føreren kompetanse

- For å medvirke til 0-visjonen, må trafikklæreren ha kompetanse og legge til rette for eleven

Læreplanen klasse B og BE

- ▶ Intensjonen med læreplanen – førere med kompetanse til å kjøre på en ansvarlig måte
- ▶ «*Trafikklæreren skal ivareta viktige oppgaver for samfunnet når det gjelder trafiksikkerhet, og legge til rette for at eleven utvikler den førerkompetansen som er nødvendig for å kunne medvirke i nullvisjonsarbeidet.*»
- ▶ For å medvirke til 0-visjonen, må nye bilførere bli bedre enn de som har vært før (ha bedre **førerkompetanse**)
- ▶ Førerkompetanse:
 - kunnskaper, ferdigheter, **holdninger og motivasjon**
- ▶ Prosessmål og produktmål – obligatorisk og ikke obligatorisk opplæring

Kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon

- Førerkompetanse
 - utvikles over tid
 - kapasitetsutfordringen – trafikkenes krav og menneskelige feilhandlinger
 - kundegruppe som er åpne for læring
- Obligatorisk opplæring
 - Trafikalt grunnkurs – motivere for å starte tidlig
 - Benytte tiden på trinnvurderinger
 - Øvingsbane og trinn 4 – bidra til at eleven kan videreutvikle kompetanse til å unngå ulykker

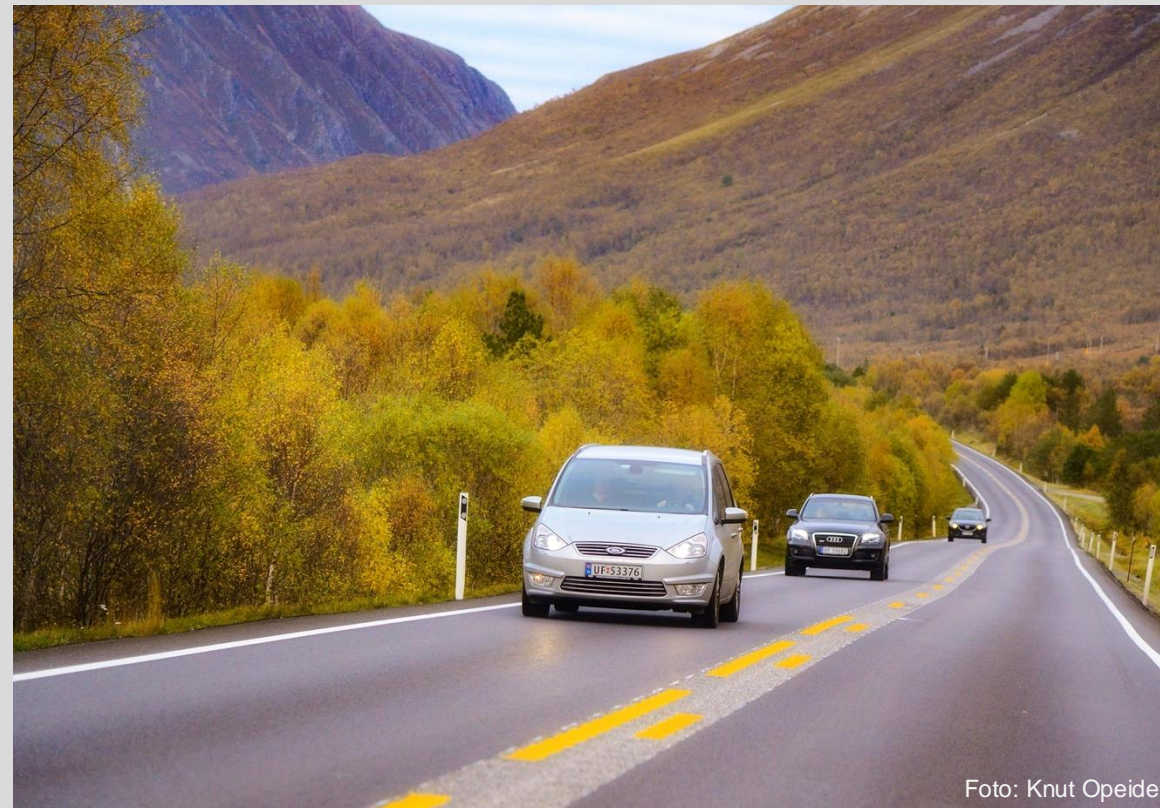

Foto: Knut Opeide

Kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon

- **Kunnskaper og ferdigheter – lett å måle**
- Teknisk ferdighet
- Trafikal ferdighet
- Samhandling

- **Holdninger og motivasjon – ikke like enkelt å måle. Trafikklærere har et spesielt ansvar.**
- Vilje til å handle trafikksikkert
- Evne til å ta andres perspektiv
- Ha selvkontroll og selvinnsikt
- Kunne forutse
- Utvise risikoforståelse
- Evne til konsekvenstenking

Føreropplæring som nullvisjonstiltak

- Automatisering
 - positivt, og utfordrende. Vaner.
- Gjøre aktive valg for å se seg selv med «andre øyne»
- Trafikklærerens jobb er å fylle ut de blå feltene i matrisen
- Utfordre elevens førerprøvefokus
- Potensialet i læreplanen - benytte tiden man har til rådighet
- Kompetansepåfyll både for elev og trafikklærer

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Trinn 4
Selvinnsikt	Blå	Blå	Blå	Blå
Handlings- og vurderings-tendenser	Blå	Blå	Blå	Blå
Planlegging og forberedelse			Blå	Blå
Økonomisk og miljøvennlig kjøring		Blå	Blå	Blå
Trafikal ferdighet		Blå	Blå	Blå
Teknisk kjøreferdighet		Blå	Blå	Blå
Lover, regler og trafikken som system	Blå	Blå	Blå	Blå

Trafikklæreren gjør en viktig jobb med nullvisjonsarbeidet

- ▶ Påvirker unge førere til å bidra
- ▶ Unikt opplæringsmiljø i bilen en til en
- ▶ Rollemodell
- ▶ Samfunnsaktør

Statens vegvesen